

WAAROM EEN PESTPROTOCOL?

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag vind je bij kinderen van alle leeftijden en in alle bevolkingsgroepen. Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons. Pesten kan (langdurige) gevolgen hebben voor de verdere ontwikkeling van het kind. Het is een probleem dat wij op onze school serieus aanpakken.

Het is belangrijk dat pesten door alle direct betrokken partijen als probleem wordt gezien: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop wij het pestgedrag van kinderen benaderen.

Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden hoe om te gaan met systematisch pestgedrag.

Kortom: Wij zien pesten als een bedreiging voor de school als geheel, voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders en alle andere betrokkenen bij de school. Wij zijn bereid pestgedrag te herkennen, te erkennen en er actie op te ondernemen.

PLAGEN EN PESTEN, WAT IS HET VERSCHIL?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een evenwichtig spel, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Er is zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

We spreken van pestgedrag als een kind zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

VOORBEELDEN VAN PESTGEDRAG

Verbaal:

- Vernederen, schelden of dreigen

Fysiek:

- Trekken en duwen of zelfs spugen.
- Schoppen en laten struikelen.

- Krabben, bijten, haren trekken, etc..

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld om geld of snoep mee te nemen.

Isolatie:

- Afspraken maken om een kind niet uit te nodigen voor partijtjes en leuke dingetjes.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet uitgenodigd worden voor verjaardagen.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schoeltas, banden van de fiets leeg laten lopen.

Leerkrachten dienen ook alert te zijn op nieuwe pestvormen. Een nieuwe pestvorm die voor veel kinderen erg bedreigend is. Kinderen pesten elkaar bijvoorbeeld via sociaal media. Er wordt flink gescholden en bedreigd. Veel kinderen praten hier niet over en ouders houden onvoldoende toezicht op het gedrag van hun eigen kind en dat van anderen op de computer. (zie digitaal pestprotocol)

Pesten gebeurt vanuit overheersing, is systematisch en dwingt leerlingen in een bepaalde rol. Het belemmert zowel de pester als de gepeste leerling in zijn gezonde ontwikkeling.

Kortom: Plagen gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en is incidenteel. Het heeft een pedagogische waarde.

BETROKKENEN

HET GEPESTE KIND

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Het blijkt dat kinderen gepest worden als er al sprake is van een onveilige situatie, waarbinnen pesters zich kunnen uiten en zich daarin ook nog verder kunnen ontwikkelen.

Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid wordt verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

DE PESTERS

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek de sterksten uit de groep. Daardoor kunnen ze het zich permitteren zich agressiever op te stellen. Ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk vaak populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af

op een negatieve manier. Ze krijgen andere kinderen vaak mee bij hun pestgedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich vergissen, gaan ze op zoek naar een volgend slachtoffer.

De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die zwijgend wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: je bent vóór of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging van uit naar de omgeving van pesters en slachtoffer. Alles is immers beter dan zelf gepest te worden.

De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid uit. Ze overtreden bewust regels en hebben vaak vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen.

Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal.

Het komt ook vaak voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest.

Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgen als pester gaan opstellen; laten pesten doet pesten.

Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

DE MEELOPERS EN DE ZWIJGENDE MIDDENGROEP

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten. Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor met de populariteit van de pester mee te liften. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en minder verantwoordelijk voor wat gebeurt. .

Het heeft echter zin om op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend.

De situatie voor met name meelopers verandert dan door het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt.

Het wordt duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag.

Meelopers horen ook dan graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico's te lopen.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De ouder wil maar één ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt.

TE VERWACHTEN PROBLEMEN BIJ DE AANPAK VAN PESTEN

Bij het gepeste kind:

Een gepest kind schaamt zich vaak, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat in staat is zijn eigen boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen.

Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind nog meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als vergelding kan er namelijk in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester:

De pester zelf ziet zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt namelijk ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens, waartoe ze helaas zelf niet in staat zijn door het ontbreken van de juiste vaardigheden.

De directe omgeving:

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar hebben het niet gezien als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders:

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders hebben niet altijd de juiste informatie. Een pester op school hoeft in de thuissituatie geen pester te zijn. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij zien het pestgedrag van hun kind als weerbaar gedrag. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. Een pester maakt een abnormale ontwikkeling door, met grote risico's op afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

Bij de leerkracht:

Leerkrachten moeten het pestgedrag kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag.

UITGANGSPUNTEN BIJ ONS PESTPROTOCOL

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de gepeste leerling, de pester, de groep leerlingen daar om heen, de leerkrachten en de ouders.
2. De school heeft de verplichting zich in te spannen om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten en andere betrokkenen moeten tijdig alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en andere betrokkenen duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De groepsleerkrachten brengen de ouders van zowel de pestende kinderen als het gepeste kind zo spoedig mogelijk op de hoogte. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte procedure uit. Het pestprotocol vormt de verklaring van de leerkrachten, de ouders en andere betrokken bij de school waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken. De Kameleon wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat onze school en allen die daar bij betrokken zijn expliciet stelling nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen nemen indien pestgedrag voorkomt.

Een ieder draagt de verantwoording alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst pestgedrag te wijzen en stelling te nemen tegen dit pestgedrag. Pestgedrag wordt bij de verantwoordelijke groepsleerkracht of bij de vertrouwenspersonen in de school gemeld. In elke groep wordt aandacht besteed aan het omgaan met elkaar

en worden de groepsregels en afspraken om pesten te voorkomen samen gemaakt met de kinderen en vastgesteld.

Leerkrachten benoemen het expliciet naar ouders als hun kind pest of regelmatig bij pesterijen betrokken is.

In de leerlingenraad wordt het onderwerp pesten minimaal één keer per jaar besproken.

MAATREGELEN

MAATREGELEN OP SCHOOLNIVEAU OM PESTGERAG TE VOORKOMEN

De Kameleon werkt met het programma van de Vreedzame School. De methode van de Vreedzame School is een compleet programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap en staan open voor de verschillen tussen mensen. Ieder jaar worden uit de groepen 6,7 en 8 enkele kinderen opgeleid tot mediator.

Doelen van de Vreedzame School zijn:

- Leren op een positieve en zorgzame manier met elkaar om te gaan
- Om op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen (sinds schooljaar 2012-2013 hebben wij een leerlingenraad voor kinderen van de groepen 3 t/m 8)
- Constructief conflicten op te lossen (wij werken o.a. met mediators)
- Verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap
- Open te staan voor verschillen tussen mensen
- Een positief sociaal en moreel klimaat in de school creëren

Maatregelen die de groepsleerkracht onderneemt om pestgedrag te voorkomen

- Zij bespreken aan het begin van het schooljaar met de leerlingen de afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt benoemd en besproken in alle groepen van de school.
- In elke groep is op het lesrooster terug te vinden op welk tijdstip in de week voor Vreedzame School tijd is vrij gemaakt.
- Als er aanleiding toe is, wordt er nogmaals expliciet aandacht aan pestgedrag geschonken in een klassikaal gesprek.
- De leerkrachten spreken leerlingen aan op hun gedrag.
- Zij geven de leerlingen de mogelijkheden om pestgedrag te melden en staan ook open voor meldingen van ouders.
- De leerkrachten laten merken dat de school pesten als een probleem ziet en het niet accepteert.
- De leerkracht gaat serieus om met pestgedrag.
- Binnen de school wordt er door iedereen gewerkt aan een positieve sfeer in de groep.

BIJ SYSTEMATISCH PESTGEDRAG

Indien er systematisch pestgedrag wordt gesignaleerd, wordt de volgende procedure in werking gesteld

1. Als er sprake is van systematisch pestgedrag binnen de groep dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar dient regelmatig te worden herhaald om controle te houden over het gedrag. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in de groepsmap/ ParnasSys.
2. Indien er sprake is van systematisch pestgedrag worden de ouders van de pester samen met de pester door de groepsleerkracht en/of IB en directie op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester nadrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. De ouders en de intern begeleider krijgen een kopie van dit verslag. Het verslag dient tevens door de ouders ondertekend te worden. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld.

Bij sancties kan gedacht worden aan:

- een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven;
- werkstukje over de gevolgen van pesten;
- uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, bewegingsonderwijs en excursies.

In het verslag wordt tevens een afspraak opgenomen voor een vervolggelsgesprek met de ouders. De ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken.

3. De directie en het team worden door de betreffende groepsleerkracht(en) op de hoogte gesteld van het systematische pestgedrag. De groepsleerkrachten dragen zorg voor een precieze documentatie en leggen dit vast in ons leerlingvolgsysteem 'ParnasSys'.
4. De directie roept de ouders van de pester op school voor een gesprek indien bovenstaande niet tot een verbetering/oplossing heeft geleid. Het kind kan ook in dit gesprek betrokken worden. De directie legt dit gesprek vast in ParnasSys. Het kan raadzaam zijn externe hulp/advies in te schakelen.
5. De ouders van het gepeste kind worden tevens door de groepsleerkracht en/of IB en directie uitgenodigd voor een gesprek. In dit gesprek worden de ouders van de gepeste leerling ingelicht en op de hoogte gebracht van de stappen die ondernomen zijn en wat de vervolgaafspraken worden.
6. Alles wordt zorgvuldig gedocumenteerd. Er worden verslagen gemaakt van de gesprekken die gevoerd zijn en de afspraken die gemaakt zijn. Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, kan de directie overgaan tot bijzondere maatregelen: isoleren van de pester of een tijdelijke schorsing.

Aanpak groepsleerkracht

De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat het ongewenste gedrag niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt met de pester en zijn ouders en spreekt ook met de zwijgende middengroep en de meelopers.

1. Hulp aan het gepeste kind, in de vorm van adviezen en (in sommige gevallen) van een sociale vaardigheidstraining/ weerbaarheidstraining.
  - Gesprekken met de leerkracht van het kind;
  - Schriftelijke verwerking door het kind, bijvoorbeeld een "verwerkingsschriftje" te geven.
2. Hulp aan de pester, in de vorm van sociale vaardigheidstraining of een cursus in het omgaan met agressie;

- Een gesprek waarin wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school en welk gedrag wel gewenst is. Er wordt een schriftelijk verslag van gemaakt.
  - Een aantal vervolgesprekken.
  - Een duidelijke sanctie die volgt als het pestgedrag toch weer voorkomt (bijvoorbeeld schorsen).
  - Pestgedrag wordt binnen de bouw/team gemeld.
3. Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers, in de vorm van het mobiliseren van deze groep.
- Een gesprek met de kinderen over hun rol in de groep. Iets wat op school regelmatig terugkomt in de Vreedzame School.
4. Hulp aan de ouders, in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen;
- Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de leerkracht serieus omgaat met de aanpak van het pesten.
  - Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind.
  - De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van het pestgedrag van hun kind. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht onacceptabel gedrag vertoont en dat daar iets aan gedaan moet worden.
  - De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij merken dat er een kind gepest wordt. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

5. Hulp aan de leerkracht, in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel, signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden.

Tijdens het zorgoverleg en het overleg in de bouw worden de problemen van de leerling/groep besproken.

Ook via de e-mail informeren de betreffende groepsleerkrachten de rest van het team.

De gouden regels van de Vreedzame School (zie 1.1.2) vormen voor de school de basis voor het pestprotocol. Daarnaast wordt in elke groep door de kinderen en de leerkracht afspraken gemaakt (met behulp van lessen van De Vreedzame School). Deze afspraken kunnen deels overlappend zijn met de gouden regels, maar ook deels afwijkend.

De belangrijkste regel van het pestprotocol

Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!!

ADVIEZEN VOOR OUDERS

Adviezen aan ouders van meelopers en zwijgende middengroep:

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Weet wat uw kind op de computer doet.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over wat leerkrachten doen, hoe zij straffen.
- Vraag hen ook af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Geef af en toe informatie over pesten; wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek. Elk kind loopt kans pester te worden.

- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Besteed aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport, zodat het kind genoodzaakt wordt om te gaan met anderen en leert samen te werken.
- Als uw kind al lange tijd pest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind dvd's over pesten.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. Onze intern begeleider kan u helpen met het maken van een afspraak.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, kunt u de ouders van de pester opbellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Ook kunt u bij de vertrouwenspersonen (zie schoolgids) van de school terecht.
- Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind dvd's over pesten.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef het achtergrondinformatie en maak uw kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken.
- Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het doen van die dingen waarin het goed is en kan uitblinken.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met uw kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld; wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat uw kind opschrijven of tekenen wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.

ONDERWIJSPROTOCOL TEGEN PESTEN

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van jongeren, in het bijzonder door de ouders en de leerkrachten.

Bestuur en directie dienen, om een passend en afdoend antwoord te vinden op het probleem pesten, uit te gaan van een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen. Dit is gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.

Onze school wenst een samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en levend te houden.

De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:

- leerlingen bewust maken en bewust houden van het bestaan en de zwaarte van het probleem;
- het aanstellen van een vertrouwenspersoon op school;

- het informeren van de leerlingen over hoe te handelen/reageren bij pestgedrag (groepsleerkrachten)
- het beschikbaar stellen van geld waarmee wordt bekostigd: de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, voor de aanschaf van boeken en andere informatie;
- samenwerking te zoeken en afspraken te maken met alle participanten van de gehele Brede School over de aanpak van het pesten;
- het beschikbaar stellen van de opgedane ervaring aan andere scholen.

Tussentijdse evaluatie vindt plaats door middel van tevredenheidsonderzoeken en tijdens het zorgoverleg.

Wijzigingen in het protocol worden bekend gemaakt aan de ouders middels de nieuwsbrief/ website/ schoolgids.

Het pestprotocol is herzien en goedgekeurd op 13 september 2016 in samenspraak met directie, coördinatoren Sociale veiligheid en Medezeggenschapsraad.